

Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag till fördelning av anslag inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. Utskottet tillstyrker också att regeringen bemyndigas att överskrida dels anslaget för Räntor på statsskulden, dels anslaget för Riksgäldskontorets provisionskostnader om det är nödvändigt för att regeringen skall kunna fullgöra statens betalningsåtaganden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden	6
Anslagen inom utgiftsområde 26 budgetåret 2002	6
Bemyndigande att överskrida vissa anslag	10
Särskilda yttranden.....	12
1. Anslagen för 2002 inom utgiftsområde 26 – punkt 1 (m).....	12
2. Anslagen för 2002 inom utgiftsområde 26 – punkt 1 (kd).....	13
3. Anslagen för 2002 inom utgiftsområde 26 – punkt 1 (c).....	14
4. Anslagen för 2002 inom utgiftsområde 26 – punkt 1 (fp)	15
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	16
Propositionen.....	16
Motionerna	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Anslagen inom utgiftsområde 26 under budgetåret 2002

Riksdagen anvisar för budgetåret 2002 anslag inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. på det sätt som framgår av efterföljande specifikation. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:1 utgiftsområde 26 punkt 3 samt avslår motionerna 2001/02:Fi283 av Mats Odell m.fl. (kd), 2001/02:Fi290 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) och 2001/02:Sk471 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) yrkande 40.

2. Bemyndigande att överskrida vissa anslag

Riksdagen bemyndigar regeringen att, om så erfordras för att kunna fullgöra statens betalningsåtaganden under 2002, överskrida ramanslagen *Räntor på statsskulden* och *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning*. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:1 utgiftsområde 26 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 29 november 2001

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Bengt Silfverstrand (s), Lisbet Calner (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Anna Åkerhielm (m), Carin Lundberg (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Gunnar Axén (m), Yvonne Ruwaida (mp), Lena Ek (c), Karin Pilsäter (fp) och Tommy Waidelich (s).

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Företrädarna för Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna har avgivit särskilda yttranden.

Tusental kronor	
Anslag	Utskottets förslag
92 Statsskuldräntor m.m.	
1 Räntor på statsskulden (<i>ram</i>)	63 100 000
2 Oförutsedda utgifter (<i>ram</i>)	10 000
3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning (<i>ram</i>)	216 700
Summa för utgiftsområdet	63 326 700

Redogörelse för ärendet

I budgetpropositionen föreslår regeringen för utgiftsområde 26 Statsskuldsvräntor m.m. att riksdagen dels godkänner den föreslagna medelsanvisningen för de tre ramanslag som finns uppförda på utgiftsområdet, dels bemyndigar regeringen att överskrida två av dessa anslag i den utsträckning som är nödvändig för att fullgöra statens betalningsåtaganden. Propositionens förslag återges i *bilaga*.

I tre motioner väckta under allmänna motionstiden framförs yrkanden om att två av anslagen på utgiftsområdet skall föras upp med lägre belopp. Även motionernas förslag återges i *bilaga*.

Utskottets överväganden

Anslagen inom utgiftsområde 26 budgetåret 2002

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag till medelsanvisning på utgiftsområde 26 (punkt 3). Utskottet avslår därmed motionerna Fi283 (kd), Fi290 (fp) och Sk471 (m) yrkande 40.

Anslag 92:1 Räntor på statsskulden

Budgetpropositionen

I den prognos som redovisas i budgetpropositionen räknar regeringen med att utgifterna för räntor på statsskulden skall utvecklas enligt följande fram t.o.m. 2004.

Beräknade utgiftsmässiga räntor på statsskulden 2000–2004

Belopp i miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Räntor på lån i svenska kronor	61,2	42	40	38	45
Räntor på lån i utländsk valuta	21,8	24	22	20	19
Räntor på in- och utlåning	-1,5	-3	-4	-5	-5
Över/underkurser vid emission	0,8	-4	-1	-3	-3
Summa räntor	82,2	59	57	50	55
Valutaförluster/vinster (-)	-6,2	7	3	3	-1
Kursförluster/vinster (-)	15	4	3	2	2
Övrigt	-0,8	0	0	0	0
Summa ränteutgifter	90,2	71	63	55	56

Anm. Ovanstående tabell utgör en rättad version av en motsvarande tabell i regeringens budgetproposition (prop. 2001/02:1, volym 2, s. 12, tabell 3.3).

Den utgiftsmässiga redovisningen återspeglar den väntade belastningen på statsbudgeten.

Om utgifterna i stället periodiseras får man en redovisning som återger statsskuldräntornas kostnadsmässiga utveckling. Vid en kostnadsmässig redovisning periodiseras utgifter och inkomster till den period resursförbrukningen sker. Så t.ex. ger nollkupongobligationer med nuvarande redovisningsprinciper inte någon belastning på statsbudgeten förrän lånet förfaller till inlösen, då å andra sidan samtliga ränteutgifter under lånets hela löptid betalas ut. Så länge nollkuponglånen inte har förfallit till inlösen kommer därför den faktiska räntebelastningen att underskattas. På motsvarande sätt kan över- och underkurser i samband med emissioner av s.k. benchmarklån – dvs. lån där kupongräntan avviker från marknadsräntan – ge en skev bild av den verkliga

räntebelastningen. Vid en kostnadsmässig redovisning däremot anses räntan uppkomma under lånets hela löptid och fördelas därför ut jämnt över denna.

Justeras utgifterna för statsskuldräntor med hänsyn till dels över- och underkurser vid emissioner, dels olika typer av nollkupongräntor erhålls enligt propositionen i stället följande beräknade kostnadsmässiga räntor på statsskulden.

Beräknade utgifts- och kostnadsmässiga räntor på statsskulden 2000–2004

Belopp i miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Summa räntor	82,2	59	57	50	55
Summa räntekostnader ¹	77,4	59	58	53	54

¹ Innefattar inte någon periodisering av valutaförluster/vinster.

Motionerna

Kristdemokraterna föreslår i *motion Fi283* att anslaget Statsskuldräntor för budgetåret 2002 förs upp med ett belopp som är 1 007 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. *Kristdemokraterna* har i annat sammanhang föreslagit att statliga företag nästa år skall säljas ut för 40 miljarder kronor netto mer än vad regeringen räknar med, vilket motionärerna förutsätter skall ge en räntevinst på ca 1 miljard kronor 2002.

Folkpartiet liberalerna föreslår i *motion Fi290* att samma anslag skall minskas med 800 miljoner kronor. Även *Folkpartiet* har en omfattande plan för utförsäljning av statliga företag, i vilken statliga företag nästa år skall säljas för samma belopp netto som i de övriga oppositionspartiernas budgetalternativ. Motionärerna räknar med att detta skall minska räntekostnaderna med 0,8 miljarder kronor 2002.

Moderata samlingspartiets och *Centerpartiets* budgetalternativ bygger på att statsskuldräntorna skall bli lägre nästa år till följd av inkomster från företagsförsäljningar som för vardera partiet, liksom för de övriga oppositionspartierna, är 40 miljarder kronor högre än i regeringens budgetalternativ. Dessa båda partier har dock inga formella yrkanden om att anslaget till statsskuld-räntor skall begränsas.

Anslag 92:2 Oförutsedda utgifter

Budgetpropositionen

På statsbudgeten har sedan länge funnits ett särskilt anslag för oförutsedda utgifter. Anslaget får tas i anspråk efter beslut av regeringen i varje särskilt fall för vissa närmare angivna ändamål. Utgifterna skall därvid i princip vara av så brådskande art att ett förslag inte hinner underställas riksdagen, och de skall inte heller kunna täckas av andra medel som står till regeringens förfogande.

I propositionen redovisas vilka ändamål anslaget Oförutsedda utgifter bör få användas till under nästa budgetår. Där föreslås också att regeringen i efterhand skall anmäla till riksdagen vilka utgifter som har belastat anslaget.

Under 2000 belastades anslaget med 2 130 000 kr avseende skadestånd och förlikningar med anledning av ärenden vid Europeiska kommissionen för mänskliga rättigheter eller Europadomstolen för mänskliga rättigheter. Vidare har 1 900 000 kr betalats ut avseende ersättning för uteblivet skadestånd på grund av pågående lagstiftningsarbete.

I år har fram t.o.m. juli sammanlagt 1 386 479 kr betalats ut från anslaget, varav 35 000 kr avsett skadestånd och förlikningar med anledning av ärende vid Europadomstolen för mänskliga rättigheter, 600 000 kr avsett ersättning för hur anställningsförhållanden påverkats då uppgifterna lämnats ut ur Säkerhetspolisens register och 751 479 kr avsett skadestånd i enlighet med en dom rörande mervärdesskattelagstiftningen.

Regeringen föreslår att anslaget Oförutsedda utgifter förs upp oförändrat med 10 miljoner kronor under 2001.

Anslag 92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader

Budgetpropositionen

Anslaget avser provisionskostnader som har samband med upplåning och förvaltning av statsskulden. Till och med budgetåret 2000 omfattade anslaget endast provisionskostnaderna för valutaupplåningen. Från och med budgetåret 2001 ingår även de inhemska provisionskostnaderna i samband med upplåning och skuldförvaltning. Förändringen innebär att samtliga provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning redovisas utanför utgiftstaket.

Merparten av provisionskostnaderna utgörs av försäljningsprovisioner till de banker som agerar som mellanhänder vid försäljningen av kontorets lån. Dessa s.k. underwriters, som består av en eller flera banker, köper ett lån av Riksgäldskontoret och säljer det vidare till investerare. De tar därmed på sig en risk som de kompenseras för genom provisionerna.

I provisionskostnaderna ingår också utgifter för provisioner i samband med inlösen av lån, förvaltningsprovisioner till externa förvaltare samt kreditavgifter.

Belastningen på anslaget under 2001 beräknas till 315,0 miljoner kronor. För åren 2002–2004 beräknas anslaget uppgå till 216,7, 186,8 respektive 192,7 miljoner kronor

Motionen

Moderata samlingspartiet föreslår i *motion Sk471* att anslaget för provisionskostnader skall föras upp med 211,7 miljoner kronor, dvs. med ett 5 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen har föreslagit (yrkande 40). Motionärerna uppger att de tidigare har ansett att detta anslag kan minskas med 5

miljoner kronor om upplåningens sammansättning ändras. Denna uppfattning vidhåller de i den nu aktuella motionen.

Utskottets syn på anslagsfördelningen inom utgiftsområde 26

På förslag av finansutskottet har riksdagen den 21 november 2001 ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar för 2002 (bet. 2001/02:FiU1, rskr. 34). Riksdagen har därmed också beslutat att utgifterna på utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. inte får överstiga 63 326,7 miljoner kronor.

Finansutskottet har alltså tidigare tillstyrkt regeringens förslag till beräkning av ramnivån. Utskottet har i övrigt inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsberäkning på utgiftsområdet, ej heller mot de villkor som enligt regeringen bör förknippas med utnyttjandet av anslaget för oförutsedda utgifter. Utskottet tillstyrker således den föreslagna anslagsfördelningen inom utgiftsområdet.

Utskottet vill i detta sammanhang påpeka att en förbättring av budgetsaldot med 40 miljarder kronor ett enskilt år enligt känslighetsanalysen från regeringens budgetproposition skulle minska statsskuldräntorna med ca 2 miljarder kronor från och med året efter det att förbättringen inträffar. Det år som förbättringen sker ökar i stället ränteutgifterna med ca 1 miljard kronor till följd av lägre realiserade överkurser vid emission. En motsvarande känslighetsanalys genomförd av Riksgäldskontoret i mitten av november 2001 bekräftar detta förhållande.

Den nuvarande upplåningsstrukturen innebär alltså att oppositionspartiernas förslag att under 2002 sälja statliga företag för 40 miljarder kronor utöver de i budgetpropositionen upptagna försäljningsinkomsterna inte kan resultera i någon omedelbar ränteminskning. De föreslagna försäljningarna skulle i stället leda till ökade statsskuldräntor nästa år. Det är först året efter som den gynnsamma effekten på ränteutgifterna skulle kunna uppstå.

Vidare vill utskottet erinra om att Riksgäldskontorets provisioner betalas till de marknadsaktörer som kontoret använder sig av för att genomföra sin upplåning och andra transaktioner förknippade med statsskulden (t.ex. inlösen och vinstutbetalningar). Nivån på provisionerna bestäms av de avtal kontoret har med olika återförsäljare och mellanhänder. Provisionerna är också beroende av hur stora emissioner och andra transaktioner som genomförs. Syftet med provisionerna är att de skall befrämja en effektiv distributionsapparat, vilket i förlängningen bidrar till lägre räntekostnader.

För upplåning och derivattransaktioner i utländsk valuta betalar Riksgäldskontoret provisioner för försäljning och inlösen. Dessutom betalas förvaltningsprovisioner till de fem externa förvaltare som vardera förvaltar en mindre del av valutaskulden. Riksgäldskontoret betalar även provisioner för försäljningsinstrument riktade till hushåll och mindre placerare. Merparten av dessa provisioner utgörs av försäljnings-, inlösen- samt vinstutbetalningsprovisioner.

Provisionerna för statsobligationer och statsskuldväxlar i svenska kronor består av en fast och en prestationsrelaterad del och bestäms på marknads-

mässiga grunder genom Riksgäldskontorets styrelsebeslut. Deras huvudsakliga syfte är, förutom att kompensera återförsäljarna för den risk som de åtar sig vid försäljning av statspapper, att öka bankernas motiv att sälja. Provisionerna tecknas för ett år framöver, med möjlighet till förlängning med ytterligare två år. De baseras på återförsäljarnas deltagande i både primär- och andrahandsmarknaden. En viktig faktor för provisionernas storlek är också de växel- och obligationsvolymerna som vid varje tillfälle introduceras på marknaden. Därmed är det omöjligt att med kort varsel begränsa provisionernas storlek. Minskade provisioner jämfört med de nivåer som antas i underlaget till budgetpropositionen skulle dessutom försämra den svenska obligationsmarknadens attraktionskraft.

Någon minskning av provisionskostnaden genom att en del av transaktionsansvaret skulle läggas direkt på Riksgäldskontoret är samtidigt ogenomförbar på grund av dels marknadens funktionssätt, dels kontorets begränsade kapacitet när det gäller transaktionsförmedling.

Med hänsyn till det ovan anförda kan utskottet inte ställa sig bakom motionärernas förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 26. Den i detta sammanhang föreslagna anpassningen av nivån på statsskuld räntorna och Riksgäldskontorets provisionskostnader ingår dessutom som delar i Moderata samlingspartiets, Kristdemokraternas och Folkpartiet liberalernas budgetalternativ. Dessa partiers budgetförslag avvisades redan när riksdagen tidigare fastställde vilka utgiftsramar som skall gälla för 2002.

Utskottet tillstyrker alltså propositionens förslag (punkt 3) samt avstyrker motionerna Fi283 (kd), Fi290 (fp) och Sk471 (m) yrkande 40.

Bemyndigande att överskrida vissa anslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag om bemyndiganden att överskrida ramanslagen för statsskuld räntor respektive Riksgäldskontorets provisionskostnader om så erfordras för att kunna fullgöra statens betalningsåtaganden under 2002 (punkterna 1 och 2).

Gällande bestämmelser

Regeringen får enligt ett nyligen lämnat bemyndigande (bet. 2001/02:FiU1, avsnittet 4.5) överskrida de ramanslag riksdagen har anvisat för 2002, förutsatt att vissa villkor är uppfyllda. Bland annat skall riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinna inväntas och överskridandet skall rymmas inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Detta bemyndigande omfattar inte anslaget för räntor på statsskulden, ej heller anslaget för Riksgäldskontorets provisionskostnader, vilka båda ligger utanför utgiftstaket. Enligt den ordning som gäller fr.o.m. 1997 har i stället ett

särskilt bemyndigande knutits till anslaget för statsskuldräntor. För att säkerställa att regeringen alltid kan fullgöra sina åtaganden gentemot långivarna är därvid rätten att överskrida detta anslag beloppsmässigt obegränsad.

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen föreslås att regeringen på motsvarande sätt skall bemyndigas att överskrida anslaget Räntor på statsskulden även under 2002 (punkt 1). Ett motsvarande bemyndigande föreslås också bli lämnat för anslaget Riksgäldskontorets provisionskostnader (punkt 2).

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet biträder regeringens förslag (punkterna 1 och 2).

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslagen för 2002 inom utgiftsområde 26 – punkt 1 (m)

av Gunnar Hökmark, Lennart Hedquist, Anna Åkerhielm och Gunnar Axén (alla m).

Riksdagen har den 21 november 2001 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för år 2002. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som skall träda i kraft nästa år.

För budgetåret 2002 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 26 inte får överstiga 63 326,7 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Moderata samlingspartiets förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen givit budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 26. Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör nämligen ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Vi vidhåller emellertid vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 26 borde ha begränsats med 1 005 miljoner kronor på det sätt som framgår av Moderata samlingspartiets motioner Fi291 och Sk471. I vårt budgetalternativ föreslår vi nämligen att statliga företag under 2002 skall säljas ut för netto 40 miljarder kronor mer än vad regeringen räknar med, vilket vi förutsätter skall ge en räntevinst på 1 miljard kronor samma år.

Den av oss, och av de övriga oppositionspartierna, föreslagna saldförbättringen beräknas alltså leda till minskade räntekostnader för den svenska statsskulden redan nästa år. Det förslag som vi lägger fram för riksdagen blir, om riksdagen ställer sig bakom vårt förslag, känt över ett halvår innan försäljningen av statliga företag planeras äga rum. Därmed behöver inte någon överupplåning uppstå. Den aktuella låneplanen bör kunna ta detta i beaktande vid all upplåning och refinansiering som äger rum fram till dess att utförsäljningen genomförs. Detta anser vi är möjligt eftersom så mycket som en knapp tredjedel av hela statsskulden omsätts per år. År 2002 beräknas det belopp som förfaller uppgå till 320 miljarder kronor (ca 27 % av statsskulden). Riksgäldskontoret bör dessutom även ha möjlighet till kortsiktig flexibilitet i sammansättningen av sin totala portfölj. Risker att behöva realisera kostnader

för överupplåning torde således vara obefintlig i den modell vi angett för utförsäljning av statliga aktier.

Anslaget till Riksgäldskontorets provisionskostnader borde samtidigt ha begränsats med 5 miljoner kronor. Vi moderater har under en följd av år av principiella skäl motsatt oss utvecklingen av Riksgäldsspar som ett av Riksgäldskontorets upplåningsinstrument riktade till hushållen. Till sin konstruktion har Riksgäldsspar stora likheter med vanligt banksparande. Vi anser att det är klart olämpligt att en statlig myndighet agerar som en aktör bland flera på en konkurrensutsatt marknad. Att på detta sätt attrahera inlåningsmedel från hushållen ligger utanför Riksgäldskontorets huvuduppgifter och fyller ingen reell funktion när det gäller statsupplåningen och skuldförvaltningen. En avveckling av Riksgäldsspar bör därför ske så snart som möjligt genom att nyinlåning i Riksgäldsspar omedelbart upphör. Vi förutsätter att detta skall ge minskade provisionskostnader av angiven omfattning 2002.

2. Anslagen för 2002 inom utgiftsområde 26 – punkt 1 (kd)

av Mats Odell och Per Landgren (båda kd).

Riksdagen har den 21 november 2001 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för år 2002. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som skall träda i kraft nästa år.

För budgetåret 2002 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 26 inte får överstiga 63 326,7 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Kristdemokraternas förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen givit budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 26. Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör nämligen ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Vi vidhåller emellertid vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 26 borde ha begränsats med 1 007 miljoner kronor på det sätt som framgår av den kristdemokratiska motionen Fi283. I vårt budgetalternativ föreslår vi nämligen att statliga företag kring halvårsskiftet under 2002 skall säljas ut för netto 40 miljarder kronor mer än vad regeringen räknar med, vilket givet regeringens kalkylränta ger en räntevinst av angiven omfattning samma år.

Det förslag vi lägger fram för riksdagen blir, om riksdagen ställer sig bakom vårt förslag, känt över ett halvår innan försäljningen av statliga företag planeras äga rum. Därmed behöver inte någon överupplåning uppstå som felaktigt anges i utskottsmajoritetens text. Den aktuella låneplanen kan, precis som när det gäller kända förändringar i regeringens budgetalternativ, ta detta i beaktande vid all upplåning och refinansiering som äger rum fram till dess att

utförsäljningen genomförs, bl.a. eftersom så mycket som en knapp tredjedel av hela statsskulden omsätts per år. År 2002 beräknas det belopp som förfaller uppgå till 320 miljarder kronor (ca 27 % av statsskulden). Riksgäldskontoret bör dessutom även ha möjlighet till kortsiktig flexibilitet i sammansättningen av sin totala portfölj. Risken att behöva realisera kostnader för överupplåning torde således vara obefintlig i den modell vi angett för utförsäljning av statliga aktier.

3. Anslagen för 2002 inom utgiftsområde 26 – punkt 1 (c)

av Lena Ek (c).

Riksdagen har den 21 november 2001 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för år 2002. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som skall träda i kraft nästa år.

För budgetåret 2002 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 26 inte får överstiga 63 326,7 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Centerpartiets förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen givit budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 26. Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör nämligen ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Vi vidhåller emellertid vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 26 borde ha begränsats med 1 000 miljoner kronor på det sätt som framgår av Centerpartiets motion Fi293. I vårt budgetalternativ föreslår vi nämligen att statliga företag under 2002 skall säljas ut för netto 40 miljarder kronor mer än vad regeringen räknar med, vilket vi förutsätter skall ge en räntevinst av angiven omfattning samma år.

Den av oss, och av de övriga oppositionspartierna, föreslagna saldförbättringen beräknas alltså leda till minskade räntekostnader för den svenska statsskulden redan nästa år. Det förslag som vi lägger fram för riksdagen blir, om riksdagen ställer sig bakom vårt förslag, känt över ett halvår innan försäljningen av statliga företag planeras äga rum. Därmed behöver inte någon överupplåning uppstå. Den aktuella låneplanen bör kunna ta detta i beaktande vid all upplåning och refinansiering som äger rum fram till dess att utförsäljningen genomförs. Detta anser vi är möjligt eftersom så mycket som en knapp tredjedel av hela statsskulden omsätts per år. År 2002 beräknas det belopp som förfaller uppgå till 320 miljarder kronor (ca 27 % av statsskulden). Riksgäldskontoret bör dessutom även ha möjlighet till kortsiktig flexibilitet i sammansättningen av sin totala portfölj. Risken att behöva realisera kostnader för överupplåning torde således vara obefintlig i den modell vi angett för utförsäljning av statliga aktier.

4. Anslagen för 2002 inom utgiftsområde 26 – punkt 1 (fp)

av Karin Pilsäter (fp).

Riksdagen har den 21 november 2001 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för år 2002. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som skall träda i kraft nästa år.

För budgetåret 2002 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 26 inte får överstiga 63 326,7 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Folkpartiets förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen givit budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 26. Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör nämligen ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Vi vidhåller emellertid vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 26 borde ha begränsats med 800 miljoner kronor på det sätt som framgår av Folkpartiets motion Fi290. I vårt budgetalternativ föreslår vi nämligen att statliga företag under 2002 skall säljas ut för netto 40 miljarder kronor mer än vad regeringen räknar med, vilket vi förutsätter skall ge en räntevinst av angiven omfattning samma år.

Den av oss, och av de övriga oppositionspartierna, föreslagna saldförbättringen beräknas alltså leda till minskade räntekostnader för den svenska statskulden redan nästa år. Det förslag som vi lägger fram för riksdagen blir, om riksdagen ställer sig bakom vårt förslag, känt över ett halvår innan försäljningen av statliga företag planeras äga rum. Därmed behöver inte någon överupplåning uppstå. Den aktuella låneplanen bör kunna ta detta i beaktande vid all upplåning och refinansiering som äger rum fram till dess att utförsäljningen genomförs. Detta anser vi är möjligt eftersom så mycket som en knapp tredjedel av hela statsskulden omsätts per år. År 2002 beräknas det belopp som förfaller uppgå till 320 miljarder kronor (ca 27 % av statsskulden). Riksgäldskontoret bör dessutom även ha möjlighet till kortsiktig flexibilitet i sammansättningen av sin totala portfölj. Risken att behöva realisera kostnader för överupplåning torde således vara obefintlig i den modell vi angett för utförsäljning av statliga aktier.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I *budgetpropositionen* (prop. 2001/02:1 volym 2) föreslår regeringen för utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att under budgetåret 2002 besluta att ramanslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 3.1),
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002 besluta att ramanslaget 92:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 5.1),
3. att riksdagen för budgetåret 2002 anvisar anslagen under utgiftsområde 26 *Statsskuldräntor m.m.* enligt följande uppställning:

Anslag	Anslagstyp	Anslagsbelopp (tusental kr)
92:1 Räntor på statsskulden	ramanslag	63 100 000
92:2 Oförutsedda utgifter	ramanslag	10 000
92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	ramanslag	216 700
Summa för utgiftsområdet		63 326 700

Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet nedan uppräknade motioner i vilka föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2001/02:Fi283 av Mats Odell m.fl. (kd):

Riksdagen anvisar till anslaget 92:1 Räntor på statsskulden för budgetåret 2002 1 007 000 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit eller således 62 093 000 000 kr.

2001/02:Fi290 av Karin Pilsäter m.fl. (fp):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. för budgetåret 2002 800 000 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit eller således 62 526 700 000 kr.

2001/02:Sk471 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m):

40. Riksdagen anvisar i enlighet med vad i motionen anförts till utgiftsområde 26 anslag 92:3 Riksgäldens provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning för år 2002 211 700 000 kr.